

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 377/08-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. mája 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť A. S., K., zastúpenej advokátkou JUDr. Z. P., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 porušil základné právo A. S., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. A. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. A. S. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov), ktoré je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť na účet jej advokátky JUDr. Z. P., P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 377/08-15 zo 16. októbra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. S., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že: *«Sťažovateľka je účastníčkou konania v právnej veci vedenej na Okresnom súde Košice okolie sp. zn. 14 C 242/2003 o zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu ako odporkyňa. ... Žaloba bola podaná na podateľni porušovateľa základného práva dňa 29. 9. 2003.*

...porušovateľ postupoval v konaní preukázateľne tak, aby účelovo naťahoval čas a tým zvýhodnil v konaní navrhovateľa z dôvodu rastúcich cien nehnuteľností na trhu s nehnuteľnosťami...

Podľa sťažovateľky nastali v konaní 14 C 242/03 zbytočné prietahy v týchto časových obdobiach.

1) Obdobie od 20. 9. 2003 do 28. 9. 2004.

- Od podania žaloby dňa 20. 9. 2003 do doby stanovenia prvého termínu pojednávania do 25. 1. 2006 ubehli doba dva roky a 4 mesiace. (...)

V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že porušovateľ nepostupoval štandardne pri zisťovaní majetkových a finančných pomerov navrhovateľa, nakoľko lehota na zdokladovanie finančných a majetkových pomerov účastníka konania je 15 dní. Po nezdokumentovaní majetkových a finančných pomerov v tejto lehote je súd oprávnený rozhodnúť. Porušovateľ tak neurobil ani po doručení dokumentov o príjmoch a majetkových pomeroch navrhovateľa, čím zaťažil konanie zbytočnými prietahmi, nakoľko nerozhodol

o oslobodení od súdneho poplatku navrhovateľa ani v lehote vyše jedného roka od podania návrhu. Porušovateľ síce konal v tomto období, ale nekonal efektívne a hospodárne, čím spôsobil v konaní zbytočné preťahy. Uvedené úkony porušovateľa nevedli k tomu, aby pripravili podmienky pre meritórne rozhodnutie v primeranej lehote.

Sťažovateľka sa správala aj v tomto období súčinnosťne a ústretovo a nebola prvkom generujúcim subjektívne ani objektívne príčiny vzniku zbytočných preťahov.

2) Obdobie od 18. 9. 2004 do 25. 1. 2006.

- Porušovateľ od 28. 9. 2004 do 8. 9. 2005 vôbec nekonal,- nevykonal žiadny úkon, čím spôsobil zbytočné preťahy v konaní v lehote takmer 1 rok. (...)

Na... pojednávaní porušovateľ formálne vypočul účastníkov konania. Navrhovateľ zotrval na svojom pôvodnom návrhu, že požaduje 550 000.- Sk za svoj podiel od sťažovateľky. Sťažovateľka navrhla mu vyplatiť sumu 150 000.- Sk, s čím navrhovateľ nesúhlasil. Nakoľko medzi účastníkmi konania nedošlo k dohode, súd nemal žiadny dôvod odročiť pojednávanie na ďalší termín, nakoľko navrhovateľ s návrhom sťažovateľky nesúhlasil a trval na svojom podaní. Porušovateľ mal postupovať tak, aby objektívne zistil primeranú cenu nehnuteľnosti podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR.

Ani za toto obdobie vrátane pojednávania dňa 25. 1. 2006 porušovateľ nekonal efektívne a hospodárne, keď vyše jedného roka nevykonal ani jeden úkon. Jeden úkon, ktorý urobil dňa 14. 9. 2005 nemal nič spoločné s úkonom, ktorý by prispel k vytvoreniu podmienok pre meritórne rozhodnutie súdu v primeranej lehote.

Sťažovateľka sa aj v tomto období správala súčinnosťne a ústretovo a nebola prvkom generujúcim subjektívne ani objektívne príčiny vzniku zbytočných preťahov.

3) Obdobie od 29. 3. 2006 do 6. 12.2007.

- Porušovateľ stanovil druhé pojednávanie na 29. 3. 2006, na ktorom mali účastníci konania oznámiť, či došlo medzi nimi k mimosúdnej dohode. Ani na tomto pojednávaní medzi účastníkmi konania nedošlo k dohode o výške podielu pre navrhovateľa, nakoľko navrhovateľ trval na stále na svojom návrhu že požaduje 550 000.- Sk. Porušovateľ odročil pojednávania na neurčito za účelom znaleckého dokazovania. (...)

V tejto súvislosti uvádzam, že súdna znalkyňa vypracovávala znalecký posudok rok a jeden mesiac, čím spôsobil zbytočné preťahy v konaní takmer 1 rok. Súd na pojednávaní dňa 14. 11. 2007 vypočul len súdnu znalkyňu a nekonal, lebo do súdneho spisu neboli za 24

hodín od podania v podateľni doručení písomnosti obsahom, ktorých boli dôkazy a procesné návrhy, čím spôsobil ďalšie zbytočné prieťahy v konaní. Pojednávanie dňa 6. 12. 2007 bolo stanovené len formálne (...)

Sťažovateľka sa aj v tomto období správala súčinnosťne a ústretovo a nebola prvkom generujúcim subjektívne ani objektívne príčiny vzniku zbytočných prieťahov.

Sťažovateľka na základe uvedeného uvádza, že postup porušovateľa ústavného práva spôsobil zbytočné prieťahy v konaní v trvaní viac ako 36 mesiacov. Od roku 2004 do roku 2007 vzrástli ceny pozemkových nehnuteľností v danej lokalite z 20 Sk/m² na 50 Sk/m² podľa administratívnej ceny a trhové ceny stavebných nehnuteľností vzrástli minimálne o 30 %. Zbytočnými prieťahmi porušovateľa tým vznikne sťažovateľke finančná ujma rovnajúca sa polovici nárastu cien nehnuteľností, nakoľko cena nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu sa stanovuje ku dňu vyhlásenia rozsudku. (...)

Podľa sťažovateľky prejednávaná vec pred štátnym orgánom nie je vôbec právne ani fakticky zložitá. Ide o konanie, ktoré nie je právne a skutkovo zložené, pričom metodika postupu všeobecného súdu je dostatočne jasná a podporovaná stabilizovanou judikatúrou všeobecných súdov. Nie sú žiadne objektívne dôvody, ktoré by zakladali zdlhavý priebeh konania z dôvodu jeho zložitosti. Preto z tohto hľadiska zdlhavý postup konania súdu nemožno pripísať na vrub zložitosti veci (právnej aj skutkovej).

Sťažovateľka sa po celú dobu prejednávania veci od 29. 9. 2003 do dnešného dňa správala súčinnosťne a ústretovo. Preto nemožno zdlhavý postup konania súdu pripísať na vrub správania sťažovateľky.

Postup súdu možno na základe skutočností uvedených v tejto sťažnosti v časti popis skutkového stavu, charakterizovať ako činnosť, ktorá za 4 roky a 3 mesiace nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky bez ohľadu na počet úkonov, ktorú porušovateľ vykonal. Porušovateľ ústavného práva síce vec prerokovával, vykonával úkony, tieto ale nevedli k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej, ani nepripravili podmienky pre takéto rozhodnutie. Do dnešného dňa súd meritórne nerozhodol. Preto možno podľa sťažovateľky zdlhavý priebeh konania pripísať na vrub zbytočných prieťahov v konaní. (...)

Sťažovateľka je invalidnou dôchodkyňou v polovičnom invalidnom dôchodku a je zdravotne ťažko postihnutá. Stavebná nehnuteľnosť, ktorá je predmetom sporu je vo veľmi zlom stave. Je nevyhnutná rekonštrukcia strechy, nakoľko do domu zateká, do pivničných

priestorov preráža spodná voda. V dome sa 5 rokov nekúri a celá stavba chátra. V prípade, že sa konanie neskončí v priebehu roka až dvoch škody na nehnuteľnosti budú vyššie ako podiel, na ktorý si nárokuje navrhovateľ, to je 550 000.- Sk. (...)

Nárast cien nehnuteľností s časom a chátranie stavebných nehnuteľností sa už nedajú navrhovaným nálezom o porušení ústavného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov odstrániť. Tiež zhoršený zdravotný stav navrhovateľky z neustáleho stresu, ktorý prežívala a prakticky za dobu prejednávania jej veci, spôsobený skutočnosťou, že porušovateľ do dnešného dňa sa nezaoberal meritom veci a do budúcnosti nie je žiadna záruka, že konanie ukončí meritórnym rozhodnutím v primeranej lehote (1 až 2 rokov), aj vzhľadom na to, že neopodstatnene nepripustil sťažovateľke splnomocneného zástupcu na jej zastupovanie, čím jej spôsobil ďalšiu právnu neistotu a novú stresovú situáciu. Navrhovaná finančná čiastka finančného zadosťučinenia vo výške 200 000.- Sk je preto primeraná. (...)

Sťažovateľka navrhuje aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

- 1) Ústavné právo sťažovateľky zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené bolo.*
- 2) Prikazuje okresnému súdu Košice okolie v právnej veci sp. zn. 14 C 242/03 konať tak, aby bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.*
- 3) Priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 200 000.- Sk.*
- 4) Priznáva sťažovateľke trovy právneho zastúpenia.»*

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. J. P., listom zo 4. decembra 2008 sp. zn. 1Spr.V 635/08 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 27. januára 2009.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto skutočnosti:

„(...) Dňa 10. 7. 2008 bolo na pojednávaní vydané rozhodnutie vo veci samej. Proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie s tým, že spisový materiál bol vrátený z Krajského súdu v Košiciach na vydanie doplnujúceho rozsudku, týkajúce sa trov štátu.

Dňa 6. 10. 2008 bol vydaný doplňujúci rozsudok týkajúci sa trov štátu. V súčasnosti sa spis nachádza na Krajskom súde v Košiciach na rozhodnutí o odvolaní vo veci samej. (...)

Na základe uvedených skutočností súd vo veci plynule konal a k prietahom konania zo strany súdu nedošlo.

Zároveň Vám oznamujeme, že netrváme na ústnom pojednávaní.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom prípise z 18. januára 2009 uviedla: „*Vo veci vedenej na Vašom súde pod sp. zn. II. ÚS 377/08 Vám na základe Vašej výzvy oznamujem, že netrám na prerokovaní veci na verejnom ústnom pojednávaní.*“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 242/03:

Dňa 29. septembra 2003 podal B. B., K. (ďalej aj „žalobca“), proti sťažovateľke okresnému súde žalobu „*na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu*“.

Dňa 7. novembra 2003 súd vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobný návrh.

Dňa 27. novembra 2003 žalobca požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku.

Dňa 17. decembra 2003 súd vyzval žalobcu na predloženie potvrdenia o majetkových a finančných pomeroch.

Dňa 4. februára 2004 žalobca predložil súdu potvrdenie o svojich majetkových pomeroch.

Dňa 26. apríla 2004 súd zisťoval na M. K. majetkové pomery žalobcu.

Dňa 10. mája 2004 starosta M. K. reagoval na požiadanie okresného súdu.

Dňa 13. septembra 2004 súd vyzval žalobcu na zaslanie aktuálnych mesačných výdajov v súvislosti so zabezpečením jeho zdravotného stavu, na chod jeho domácnosti, ako aj na zdokladovanie príjmov osôb, ktoré s ním bývajú v spoločnej domácnosti.

Dňa 28. septembra 2004 právny zástupca žalobcu reagoval na uvedenú výzvu súdu.

Dňa 8. septembra 2005 žalobca zobral svoju žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku späť a oznámil súdu, že 8. septembra 2005 uhradil súdny poplatok. Žalobca zároveň urgoval nariadenie termínu pojednávania vo veci.

Dňa 13. septembra 2005 súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k žalobnému návrhu, a zároveň ju poučil o procesných právach a povinnostiach.

Dňa 29. septembra 2005 sťažovateľka reagovala na uvedenú výzvu súdu a požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 15. novembra 2005 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 25. január 2006.

Dňa 25. januára 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 29. marec 2006 z dôvodu pokusu o mimosúdne vysporiadanie veci, pričom súd uložil obom účastníkom do termínu pojednávania oznámiť, či došlo k mimosúdnej dohode.

Dňa 6. februára 2006 právny zástupca žalobcu zaslal súdu kópiu rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku svojmu mandantovi.

Dňa 29. marca 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom účastníci uviedli, že nedošlo k mimosúdnej vysporiadaniu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito „za účelom nariadenia znaleckého dokazovania na stanovenie trhovej hodnoty predmetnej spornej nehnuteľnosti“.

Dňa 11. mája 2006 sťažovateľka doložila do spisu doklady potrebné na rozhodnutie o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 26. júla 2006 súd uznesením č. k. 14 C 242/03-122 ustanovil vo veci znalkyňu na ocenenie spornej nehnuteľnosti a zároveň uložil obom účastníkom zložiť preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 9. augusta 2006 žalobca zložil preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 11. augusta 2006 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu súdu č. k. 14 C 242/03-122.

Dňa 16. augusta 2006 súd vyzval účastníkov konania na zaplatenie preddavku na znalecké dokazovanie.

Dňa 18. augusta 2006 sťažovateľka upozornila súd na skutočnosť, že proti uzneseniu č. k. 14 C 242/03-122, práve v časti, ktorou jej bola uložená povinnosť zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie, podala odvolanie.

Dňa 14. septembra 2006 súd vyzval sťažovateľku na predloženie potvrdenia o majetkových a finančných pomeroch.

Dňa 27. septembra 2006 sťažovateľka predložila súdu potvrdenie a doklady o svojich majetkových pomeroch.

Dňa 17. októbra 2006 súd uznesením č. k. 14 C 242/03-145 nepriznal sťažovateľke oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 31. októbra 2006 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu súdu č. k. 14 C 242/03-145.

Dňa 8. novembra 2006 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaniach sťažovateľky.

Dňa 12. apríla 2007 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 433/06-152 rozhodol, že priznáva sťažovateľke „*oslobodenie od platenia súdneho poplatku*“.

Dňa 13. júna 2007 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 58/07-155 rozhodol, že neukladá povinnosť sťažovateľke „*zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania*“.

Dňa 13. júla 2007 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 20. augusta 2007 znalkyňa zaslala súdu znalecký posudok č. 24/07.

Dňa 27. augusta 2007 bol znalecký posudok zaslaný účastníkom konania na vyjadrenie.

Dňa 14. septembra 2007 sťažovateľka zaslala súdu svoje námietky proti znaleckému posudku a žiadala, aby súd nariadil kontrolné znalecké dokazovanie.

Dňa 1. októbra 2007 bol vo veci nariadený termín pojednávania na 14. november 2007.

Dňa 13. novembra 2007 sťažovateľka založila do spisu ňou objednaný znalecký posudok, navrhla vykonanie dôkazov aj vypočutím svedkov, podala aj „*Návrh na petit*“ a vyčíslila „*náklady na udržiavanie nehnuteľností*“.

Dňa 14. novembra 2007 sťažovateľka splnomocnila na svoje zastupovanie v danej veci fyzickú osobu – J. K.

Dňa 14. novembra 2007 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 6. december 2007 „za účelom posúdenia a oboznámenia sa podania“, ktoré sťažovateľka doručila súdu 13. novembra 2007.

Dňa 15. novembra 2007 súd zaslal podania sťažovateľky z 13. novembra 2007 žalobcovi na vyjadrenie.

Dňa 4. decembra 2007 sa sťažovateľka obrátila na súd podaniami, ktorými požiadala o kópiu zápisnice z ostatného pojednávania, o „opravu petitu“ a namietala vysvetlenia znalkyne.

Dňa 4. decembra 2007 okresný súd uznesením č. k. 14 C 242/03-262 nepripustil zastupovanie sťažovateľky J. K.

Dňa 6. decembra 2007 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, pretože ešte nenadobudlo právoplatnosť uznesenie č. k. 14 C 242/03-262.

Dňa 13. decembra 2007 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu súdu č. k. 14 C 242/03-262.

Dňa 10. januára 2008 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 21. mája 2008 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 8/08-282 rozhodol, že potvrdzuje uznesenie okresného súdu č. k. 14 C 242/03-262.

Dňa 21. mája 2008 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 17. júna 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 10. júl 2008.

Dňa 10. júla 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 14 C 242/03-303.

Dňa 25. augusta 2008 sťažovateľka podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 6. októbra 2008 súd uznesením č. k. 14 C 242/03-314 doplnil svoj rozsudok č. k. 14 C 242/03-303.

Dňa 4. novembra 2008 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky. Vec bola na krajskom súde zaevidovaná pod sp. zn. 11 Co 298/08.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prier'ahov.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr.

I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o „*zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu*“ v okolnostiach danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci najmä s ustálením skutkového stavu opakovaným znaleckým dokazovaním. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priesťahom, teda doterajšia dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľky. Sťažovateľka reagovala na výzvy okresného súdu a „*starala sa o svoje práva*“, keď opakovane vyčerpala aj právne prostriedky nápravy (tri sťažnosti na zbytočné priesťahy). Predkladanie návrhov (napr. o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, o nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania) alebo podanie opravných prostriedkov (sťažovateľka sa v napadnutom konaní odvolala proti štyrom rozhodnutiam) nekvalifikuje ústavný súd ako skutočnosti, ktoré môžu mať za následok zbytočné priesťahy v konaní. Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priesťahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že viac ako 5-ročné trvanie preskúmvaného konania (od podania návrhu 29. septembra 2003 až dosiaľ), bez právoplatného rozhodnutia je už samo osebe neprimerané. Ústavný súd pritom konštatuje, že okresný súd bol v určitých obdobiach v posudzovanej veci opakovane krátkodobo, ale aj dlhodobo bez akýchkoľvek zákonných alebo iných ospravedliteľných dôvodov nečinný, konkrétne od 10. mája 2004 do

13. septembra 2004 (štyri mesiace), od 28. septembra 2004 do 13. septembra 2005 (dvanásť mesiacov) a od 29. marca 2006 do 26. júla 2006 (štyri mesiace) a jeho postup nevykazoval vždy znaky plynulého a efektívneho konania, jeho úkony nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v napadnutom konaní nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedeným zbytočným priet'ahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania sťažovateľky, ale predovšetkým v dôsledku postupu súdu, pritom ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 10. júla 2008 bol v predmetnej veci na okresnom súde vyhlásený rozsudok, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk, teda 6 638,18 €, najmä z dôvodu, že: „Nárast cien nehnuteľností s časom a chátranie stavebných nehnuteľností sa už nedajú navrhovaným nálezom o porušení ústavného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov odstrániť. Tiež zhoršený zdravotný stav navrhovateľky z neustáleho stresu, ktorý prežívala... jej spôsobilo(...) právnu neistotu a novú stresovú situáciu. (...)“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä vzhľadom na celkovo dlhé trvanie napadnutého konania považuje za primerané v sume 1 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva účelne vykonané úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 11. januára 2008). Za dva úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát po 105,42 € a režijný paušál dvakrát po 6,31 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 223,46 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2009